

"ימחקו את ההיסטוריה": המורים שמתנגדים למהפכה במערכת החינוך

רכזי המקצועות מוטרדים מהשינויים הצפויים, ובראשם צמצום המקצועות הנלמדים בכל שנה ומתן שיקול דעת בנושא למנהלים • במכתב חירום הם מכנים את התוכנית שהוצעה "איום אסטרטגי על החברה הישראלית" ו"אסון לימודי" • מדוע הם לא סומכים על המורים בשטח ואילו מניעים לטעמם מסתתרים מאחורי המתווה? כל הפרטים

יעל אודם | N12 | פורסם 19/04/21 17:18

"תוכנית הרת אסון": בחדשות סוף השבוע פירסמו את הכוונה של בכירי משרד החינוך לשנות את המערכת, להתאים אותה למאה ה-21. בסל השינויים הנרחב נכלל גם צמצום מספר מקצועות הלימוד. בהתאם לתוכנית, יוענק למנהלי בתי הספר שיקול דעת נרחב בנוגע למקצועות שילמדו בכל שכבה. במכתב שנשלח לשר החינוך ולמנכ"ל המשרד, רכזים רבים מגלים התנגדות נחרצת למתווה וטוענים כי מאחורי המילים היפות על התקדמות - נמצאות אג'נדות כלכליות.

במסמך מרתק שנקרא "דמות הבוגרת והבוגר" מפורטת הדרך לעדכן את תכניות הלימודים – ונראה כי אין תחום שלא נגעו בו: כיצד מפתחים תלמיד יצירתי, כזה שיודע להפעיל חשיבה ביקורתית, שיש לו הבנה טכנולוגית - תלמיד חוקר שיודע לשאול שאלות, יודע ללמוד לבד ובקבוצה. כמו כן, גיבשו המומחים 5 ערכים בסיסיים שיש להקנות לתלמיד הישראלי, כמו צדק חברתי וערכות הדדיות.

בנוסף - עסקו המומחים בצמצום מספר המקצועות הנלמדים. התלמיד הישראלי לומד בחטיבת הביניים כ-14 מקצועות, יותר מבכל מדינה אחרת. ישנם לא מעט מנהלים, לצורך העניין, שסבורים שלא צריך ללמוד תנ"ך למשל במשך 11 שנים.

העניין האחרון הבהיל את רכזי המקצועות השונים, את מובילי התחום. במכתב שאנחנו מפרסמים כאן, רכזי ההסטוריה מכנים את התוכנית "הרת אסון" ו-"איום אסטרטגי על החברה הישראלית". לשיטתם, מנהלי בתי הספר לא ידעו לנווט בחוכמה בין פרקי ההיסטוריה השונים והם חוששים מ"זילות הידע והחשיבה".

"אנו רואים במגמות אלה סכנה מוחשית וברורה להעמקת ההתפרקות של החברה הישראלית למגזרים ולשבטים, לפגיעה בלכידות החברתית, להעמקת הפערים החברתיים-כלכליים והנצחתם, ולמתן לגיטימציה וגיבוי למגמות של זילות הידע והחשיבה בכלל תחומי הדעת, ובוודאי בלימודי ההיסטוריה", כתבו המורים. לפיכך, אנחנו מבקשים כי תזמנו את ועדת המקצוע לדיון דחוף בנושא זה במטרה לגבש דעה מוסכמת של הוועדה ולנקוט במהלכים לעצירת תוכנית הרת אסון זו, שהיא לא פחות מאיום אסטרטגי על החברה הישראלית."

"הפרטת החינוך - החלום הרטוב של האוכלוסיות המבוססות"

אז מה עומד מאחורי הבהלה הזו? מדוע הם לא סומכים על המורים להסטוריה, הנציגים שלהם בבתי הספר? דני גוטוויין מהחוג לתולדות ישראל באוניברסיטת חיפה, מסביר: "התכנית הזו חמורה. מאחורי המילים היפות של גמישות ניהולית ולהפוך בעיה (הקורונה) להזדמנות, זו תכנית עומק להפרטת החינוך הישראלי. זה החלום הרטוב של האוכלוסיות המבוססות ואנחנו גם ככה מצטיינים בפערים. זה מפתח להגדלת אי השוויון.

בתי הספר החזקים רוצים שמשדך החינוך ירד להם מהגב וכאן משרד החינוך נכנע להם. תל אביב מסוגלת להשקיע סכומים שבית שאן לעולם לא תוכל. רק אם יעבירו תקציבים בצורה משמעותית תכנית כזו תוכל לעבוד. בלי שוויון במשאבים הפדגוגיה לא תהיה שווה כלום. הם רוצים למחוק את ההיסטוריה - זה אסון ללימודי ההומניסטיקה. כל הילדים זקוקים לידיעות בספרות ובהיסטוריה ולא רק אלה שיש להם כסף לחוגים והעשרה. גם לילד אתיופי מגיע לדעת מי זה ניטשה."

שירלי רימון ראש מנהל חינוך בתל אביב דווקא חושבת שמדובר שיש סיבות טובות לשינויים המוצעים על ידי משרד החינוך. "הילדים היום שמסיימים את מערכת החינוך הישראלית לא אוהבים ללמוד", היא אומרת. "הם גם לא זוכרים כלום ממה שלמדו מרב עומס של תכנים. למידה שמבוססת על בחירה תקדם את הילדים. ילדים לא אוהבים שירת ביאליק אבל אם ילמדו שיר אחד שלו בעל פה ואת תחנות חייו ויאהבו את השיר באמת באמת - הם יסיימו בית ספר אוהבי ספרות יותר מאשר עכשיו. במקום 257 פרקים בתנ"ך ילמדו רק 100 אבל ילמדו נכון. לא מדובר על ביטול אלא על חיזוק מדעי הרוח על ידי זה שיאהבו אותם."

ברשויות מביעים חשש שההתנגדות הזו של אנשי המקצועות השונים תקפיא את התכנית. לדבריהם, ההתנגדות נובעת משמרנות, הם חוששים לעצמם ולמקצוע שלהם. הם לא מבינים איך ילד מפתח סקרנות. לא על ידי כפיה, אלא על ידי בחירה. ללמוד מעט אבל לעומק.